

Η σύγκρουση του Δήμου Αθηναίων με το υπουργείο Τουρισμού για τα αντισημιτικά γκραφίτι στους τοίχους τής ούτως ή άλλως αγρίως βανδαλισμένης πρωτεύουσας είναι στην πραγματικότητα σύγκρουση αντίθετων πολιτισμών. Κάθε πλευρά εκκινεί από μια εντελώς διαφορετική αφετηρία και το βασικό σημείο αντίθεσης δεν είναι το πολιτικό περιεχόμενο του γκραφίτι, αλλά το ίδιο το γκραφίτι ως πράξη.

Τη συμπάθειά του στην αστική αταξία ο δήμαρχος την εξέφρασε από την προεκλογική ακόμη περίοδο. Ο Χάρης Δούκας, παρά τη θεσμική του ιδιότητα, δεν αναγνωρίζει τον παράνομο χαρακτήρα της μπογιάς στα μάρμαρα, ούτε βέβαια το αντιδημοκρατικό στοιχείο που εμπεριέχει η επιβολή της αισθητικής του ενός στον δημόσιο χώρο των πολλών. Όταν ρωτήθηκε σχετικά, συνέδεσε τα γκραφίτι με την τέχνη, χωρίς καν να διακρίνει ανάμεσα στο έργο και στη μουντζούρα. Οχι ότι θα είχε κάποιο νόημα μια τέτοια διάκριση· ακριβώς επειδή ο καθένας έχει διαφορετική άποψη σχετικά με το τι θα έπρεπε να κοσμεί τον δημόσιο χώρο, η αστική αισθητική υπάγεται σε κανόνες, την τήρηση των οποίων αναθέτουμε σε δημοτικές αρχές με εκλογές. Η παρούσα αρχή έχει αποφασίσει ότι το ζήτημα δεν την ενδιαφέρει. Ξέρει ότι εξελέγη μεταξύ άλλων χάρη στην εύνοια όσων οικειοποιούνται την παρηκμασμένη πόλη προς ίδιον πολιτικών όφελος και πάει με τα νερά τους. Θέλουν να γράφουν στους τοίχους; Η πόλη τούς ανήκει! Η καταστροφή είναι δημιουργία!

Μεθοδολογία και ατζέντα

Βέβαια, η άνευ όρων αποδοχή των φρικαλέων συνθημάτων σε κάθε πιθανή επιφάνεια της πόλης, εκτός από το ιδεολογικό, στηρίζεται και σε ένα καθαρά ωφελιμιστικό δεδομένο: στους αθηναϊκούς τοίχους δεν θα συναντήσει κανείς πολλά δεξιά συνθήματα. Αν οι τοίχοι καλύπτονταν με παρόμοιας αισθητικής, αλλά μη αριστερής πολιτικής έμπνευσης, επιγραφές, το πιθανότερο είναι πως η δημοτική αρχή θα αποκήρυσσε την αντίληψη πως η αστική συνθηματογραφία υπερφαλαγγίζει την αξία της δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας· δεν θα αγαπούσε το γκραφίτι όπως τώρα. Ο ενδοτισμός, επομένως, έναντι της χρήσης του αστικού περιβάλλοντος ως πεδίου προσωπικής έκφρασης δεν απορρέει από τον στρεβλό αλλά γνήσιο ρομαντισμό μιας κουλτούρας ελευθεριότητας. Αντίθετα, εξυπηρετεί συγκεκριμένους πολιτικούς σκοπούς· έχει ατζέντα, η οποία αποβλέπει στην ενίσχυση εκείνων που μετέρχονται το μέσον εις βάρος εκείνων που σέβονται τη νομιμότητα. Σταδιακά, η ανοχή στον βανδαλισμό τον μετατρέπει σε καθεστώς το οποίο διαμορφώνει προπαγανδιστικό κλίμα: ο Αθηναίος που βλέπει τα ίδια και τα ίδια συνθήματα συνεχώς μπροστά του υποθέτει ότι αντιπροσωπεύουν περισσότερους ανθρώπους απ' όσους πραγματικά αντιπροσωπεύουν· επιπλέον, καταλήγει να θεωρεί τη μεθοδολογία φυσιολογική· βλέπει τον βανδαλισμό, αλλά δεν τον αντιλαμβάνεται ως τέτοιο.

Το μαύρο δώρο του αντισημιτισμού

Ακόμη όμως κι αν παραμερίσουμε την εγγενώς προβληματική φύση των δίχως άδεια και μέτρο γκραφίτι στην πόλη, και εστιάσουμε μόνο στο περιεχόμενό τους, δεν γίνεται να αποφύγουμε την ανάγκη της ποιοτικής διάκρισης. Υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στα φιλοπαλαιστικά συνθήματα και στα συνθήματα που ζητούν θάνατο στους Εβραίους· υπάρχει διαφορά ανάμεσα στα μηνύματα στήριξης ενός λαού και στα μηνύματα μίσους εναντίον ενός άλλου. Το ότι στους τοίχους της πόλης βλέπουμε μονίμως τη χειρότερη εκδοχή πολιτικού μηνύματος δεν είναι τυχαίο. Αυτό είναι όμως το κακό με τα λεκτικά πυροτεχνήματα, γραπτά ή μη: δεν δίνουν στην επίθεση περικείμενο, δεν διαφωτίζουν, μόνο φανατίζουν και διαιωνίζουν την έχθρα αντί να τη διαρρήξουν. Αυτή είναι βέβαια και η Ιστορία του αντισημιτισμού: η προκατάληψη, το τσουβάλιασμα και η ημιμάθεια τον θρέφουν. Κι αν ο Δήμος Αθηναίων αδυνατεί να καταλάβει πως ο αντισημιτισμός (και μάλιστα ο διά παραλείψεως νομιμοποιημένος) ρίχνει λάδι στη φωτιά του πολέμου, ίσως πρέπει να σκεφτεί πέρα από τις ιδεολογικές καθηλώσεις του δημάρχου. Το «κυνήγι» των Ισραηλινών και των μη Ισραηλινών Εβραίων στην Αθήνα μπορεί να μην ερεθίζει τα ανθρωπιστικά αντανάκλαστικά της δημοτικής αρχής, αλλά δημιουργεί ένα ζοφερό προηγούμενο. Το επόμενο κύμα ρατσιστικών διώξεων ίσως να μην έχει το άλλοθι ενός πολέμου.

ΠΗΓΗ: [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 7.9.2025](#)